

Rakunasti pes ali enok (*Nyctereutes procyonoides*) na Krimu (osrednja Slovenija) – drugi podatek za Slovenijo

THE RACCOON DOG (*NYCTEREUTES PROCYONOIDES*) ON M. KRIM (CENTRAL SLOVENIA) – SECOND RECORD FOR SLOVENIA

Al VREZEC, Nacionalni inštitut za biologijo, Večna pot 111, SI-1000 Ljubljana, Slovenija; E-mail: al.vrezec@nib.si

Rakunasti pes ali enok (*Nyctereutes procyonoides*) je vrsta Daljnega vzhoda, Kitajske, Koreje, JV Rusije, SV Indokine in Japonske, vendar so ga naselili tudi v zahodnem delu Evrazije (Kauhala 1999). Iz območij v Ukrajini, Belorusiji, Rusiji in Latviji, kjer so vrsto naseljevali med letoma 1929 in 1955, se je enok razširil na zahod; nam najbližje populacije danes živijo na Madžarskem in v Nemčiji. V sosednji Avstriji so prve enoke zabeležili že v 60-ih letih 20. stoletja, največ v severni Avstriji ob nemški in madžarski meji, sicer pa se pojavlja tudi že v severnem predalpskem prostoru (Sackl 2001). V Sloveniji je bila vrsta do pred kratkim poznana le z ene lokalitete, in sicer iz JZ Slovenije, kjer je bil v lovišču LD Gaberk-Divača 25.12.1980 odstreljen en osebek (Kryštufek 1991). Vrsta naj bi se že v začetku 80-ih let, po podatkih v lovski literaturi, pojavljala na Nanosu in Kočevskem, a so bili ti podatki opredeljeni kot nezanesljivi (Kryštufek 1988). Sicer pa je Kryštufek (1991) predvidel, da bi se rakunasti pes glede na razmere v Avstriji lahko pojavil v Prekmurju. In res so prav v tej regiji, natančneje v Murskem gozdu pri Petišovcih, dne 26.12.2004 lovci uplenili en osebek (Marič 2005). Gre torej za dva zanesljiva podatka, vendar oba iz zimskega obdobja, čeprav naj bi bila vrsta pozimi dormantna (Kryštufek 1991, Kauhala 1999).

Dne 19.8.1998 sem ob nočnem pregledovanju gozdnih poti na Krimu blizu vrha Kamenica med Rakitno in vrhom Krma (Gauss-Krügerjeve koordinate: x 5084730, y 5458247) na nadmorski višini 940 m našel na rakunastega psa, ki je prečkal cesto. Žival je bila kratkonoga, s srebrno sivim in košatim kožuhom ter košatim repom, ki ga je nosila vodoravno. V primerjavi z jazbecem (*Meles meles*), pogosto vrsto na Krimu, je bil rep

videti precej daljši, vendar krajši kot pri lisici (*Vulpes vulpes*). Enoka sem opazoval sredi večjega mešanega gozdnega kompleksa s prevladujočimi drevesi smreke (*Picea abies*), bukve (*Fagus sylvatica*) in jelke (*Abies alba*). Čeprav je vrsta izjemno prilagodljiva (Kauhala 1999), je pojavljanje v dinarskem jelovo-bukovem gozdu za to alohtono vrsto presenetljivo, saj so ravno tu zaradi velike pestrosti in številčnosti tako malih kot velikih vrst zveri medvrstni pritiski največji. Kako uspešno bo širjenje areala enoka v južne dinarske gozdne komplekse, bo pokazal čas, kljub temu je bila vrsta pri nas ugotovljena že na treh dokaj oddaljenih lokacijah. Ali gre pri tem za osebkje iz naseljene evropske populacije ali zgolj za pobegle osebkje iz gojilnic, ni znano, dejstvo pa je, da kljub številnim nočnim obhodom na Krimu v nadaljnjih letih vrste nisem več opazil. Vsekakor gre pri navedenem krimskem podatku za drugo registracijo od treh doslej znanih iz Slovenije.

Zahvala

Zahvaljujem se Mihi Kroflu za literaturo in nasvete.

Literatura

- Kauhala K. (1999): *Nyctereutes procyonoides* (Gray, 1834). In: Mitchell-Jones A.J. et al. (eds.): The Atlas of European Mammals. T & AD Poyser Natural History, Academic Press, London, pp. 320-321.
- Kryštufek B. (1988): Rakunasti pes (enok) *Nyctereutes procyonoides* (Gray, 1834). In: Kryštufek B. et al. (eds.): Zveri II, Medvedi – Ursidae, Psi – Canidae, Mačke – Felidae. Lovska zveza Slovenije, Ljubljana, pp. 190-209.
- Kryštufek B. (1991): Sesalci Slovenije. Prirodoslovni muzej Slovenije, Ljubljana, 294 pp.
- Marič A. (2005): Uplenjen rakunasti pes ali enok. *Lovec* 38 (5): 249-250.
- Sackl P. (2001): Marderhund *Nyctereutes procyonoides* (Gray, 1834). In: Spitzenberger F. (ed.): Die Säugetierfauna Österreichs. Bundesministerium für Land- und Forstwirtschaft Umwelt und Wasserwirtschaft, Austria medien service GmbH, Graz, pp. 577-583.